

stre, udeležite se sigurno in točno tega običnega zbora.

Iz Ormoža. Na veseli gostiji Lukman-Stojko se je nabralo za ormoške Orle 208 K in na gostiji Praprotnik-Medik so veseli gostje darovali za ormoške Orle 700 K in za gasilno društvo pri sv. Miklavžu 272 K. Bog povrni vsem! — Naši Orli, Orlice, orlovski naraščaj, Marijina družba in Vrtec Marijin, vsi delujejo prav živahno. Po končani agitaciji za katoliške časopise bomo poročali o našem napredku. Že sedaj lahko mirno trdimo, da se bo število naročnikov za naše časopise gotovo podvojilo.

Dijaški kuhinji v Celju je poslal g. Alojz Kronovšek v Braslovčah 410 K, ki jih je nabral na svatovščini g. Rojnika, organista v Grizah z gč. Pergerjevo iz Braslovč.

Razgled po svetu.

Veliki izgredi na Dunaju. Ker je v zadnjih dneh padla vrednost avstrijskega denarja tako nizko, da se dobi za tri naše krome 100 avstrijskih kron, je tudi draginja v tej državi dosegla visoko višino. Ta položaj je poglavitno dunajske ljudske in delavske množice do obupnih činov. Dne 1. t. m. je ustavilo delo vse delavstvo tovarnarstva v Florisdorfu, ker ni moglo več izhajati z mezdo. Izstradano, premazeno, slabo oblečeno in napol obuto delavstvo se je v prvi vrsti obrnilo proti sijavkam in ljudskim izsesalcem, voronkam in borznim spekulantom — ljudske množice, več kakor 30.000 oseb, so se valile proti Dunaju. Med otroci je delavstvo marsikateri nezakonito oblečenega gospoda ustavilo in ga neusmiljeno preteplelo, in nekoga bogataša bi bili kmalu obesili na plati. Ljudstvo je popolnoma pobesnelo. Policija je bila brez moči. Le z velikim naporom se je vojaštvu posrežilo, da ljudska množica ni razdelala dunajskega borznega poslojpa. Polozaj je postal od minute do minute opasnejši. Policija se je morala poskriti, sicer bi jo bile razlutene ljudske množice pobile na tla. Hipoma se je delavstvo vsulo po ulicah, pri čemer so bili izvršeni veliki ropi in tatvine. Delavstvo je planilo po kavarnah in hotelih, razbilo dragocene šipe, nožičke opravo in pohištvo. Planili so tudi po trgovinah ter odnesti, kolikor se je sploh dalo odnesti. Hotel „Bristol“ so popolnoma oplenili in razbili, vsem gostom, ki so se nahajali v hotelu, pa pobrali denar in druge dragocenosti. Dvema Angležema so odvezeli 12% milijona kron, neki gospej so odnesli s torbico vred 1 milijon K denarja in vse dragocenosti. Po Ringu je delavska množica strašno razsajala. Vlomili so v razna skladišča, ter odnesli zelo veliko blaga. V teh izgredih je bilo ranjenih več oseb — policija je v kratkem pozaprila nad 4 sto oseb. Po ugotovitvah je bilo oplenjenih 150 prodajalnih in skladišč. Kolikor se je dognalo, znaša vrednost teh razbitih šip in ogledal nad 1 milijardo kron. Skupna svota na razbitem, poškodovanem in odnešenem imetju znaša preko 3 milijarde K. Lastniki oplenjenih in upustošenih prodajalnih in skladišč, hotelov in kavarn so odpustili vse svoje uslužbence, vsled česar je število brezposelnih na Dunaju naraslo za novih 60.000 oseb. Vlada je poklicala od vseh strani vojaštvo. Iz Linza so prišli trije bataljoni, iz Koroške dva in iz Gornje Avstrije večje število kavalarije. Tujci zapuščajo Dunaj kar trumoma, tako da vlada na dunajskih kolodvorih silna gužveča. — Zastopniki tujih vlad so izročili avstrijski vladi nalog, da nemudoma ukrene potrebne korake, da se v bodoče zabranijo slični izgredi. Toda vse to skupaj ne bo ozdravilo do mozga bolne Avstrije, marveč drvi ta državnica z veliko in nevzdržljivo silo v globok prepad.

Madžarska surovost. Madžari se kaj radi prištevajo med olikane narode in si domišljujejo, da zajemajo oliko z veliko žlico. Sledeči slučaj pa spravlja madžarsko oliko v zelo slabo luč. Kmet Andrija Fiderbind iz Suboče je prestopil madžarsko mejo — ker ima na Madžarskem svoja posestva. Nek njegov osebni nasprotnik ga je evadil oblasti češ, da je jugoslov. špijon. Oblast ga je dala vklemiti v težke verige in ga je odposlala v Budimpešto. V Budimpešti so ga slekli na nagoga, ga obesili z glavo navz-

do! in ga tako pretepli, da je bilo njegovo truplo ena sama krvaveča rana. Vrgli so ga nato v temnico, kjer so ga pustili ležati brez jedi in brez pijače celih šest dni. Napol živega so ga privlekli iz ječe ter ga začeli znova strahovito mučiti z namenom, da prizna, da je špijon. Privezali so ga na stol in mu goreče cigare pritiskali na golo truplo. Ta muka je trajala tako dolgo, dokler je bil pri zavesti. Opekline in rane so bile strahovite. Ko je začel nekoliko dihati, so mu dali nečisto jedi in pijače, nato so ga poslali v mesto Zalaegerzseg, kjer so pozaprli najhujši hudodelniki. Tudi tukaj so ga mučili. Končno so reveža spravili v bolnišnico — bil je že nepopravljiv. Ko si je nekoliko opomogel in okrevaj, je pobegnil iz bolnišnice, da se izogne nadaljnemu trpinčenju nekoga v bolnišnici nastavljenega — zdravnika. Oblečen v bolniško obleko, je po dolgem in trudopolnem potovanju ponoči prišel nazaj v našo državo, kjer je našim oblastim pripovedoval o neverjetnih mukah, katere je moral prestati na Madžarskem. Zanimalo bi nas svoj čas izvedeti, kakšne korake bo naša vlada podvzela napram madžarskim surovostim.

Budarska stavka na Češkem. V ostravsko-karvinskem okrožju je komunistično delavstvo uprizorilo obširno stavko. V stavko je stopilo 50.000 delavcev. „Dělnický Denník“ poroča, da so v soboto zasedli vojski in orožniki rudnike v polni bojni opremi.

Samomori iz bede. Velika beda, ki je zadela razne lastnike hiš v velikih mestih, je dovedla zlasti v Berlinu in na Dunaju do samomora. Pred dnevi se je pripetil sledeči žalostni slučaj samomora: V neki hiši v Berlinu so skupno živeli neka 71 let stara žena in dva njena brata v starosti 63 in 68 let. Ker so vse svoje prihranke vporabili že za časa svetovne vojske in deloma tudi po končani vojski, jim ni preostalo nobenega drugega imetja nego hiša, v kateri so živeli, koji dohodki pa z daleka niso pokrili njihovih najnujnejših življenjskih potrebščin. Nekega dne so se vsi trije sestali v eni sobi ter sklenili končati svoje življenje. Odprli so cev za plin in tako mirno čakali, da jih reši bede smrt. Starca je sedela na stolu, eden brat je bil naslonjen na stol, a drugi se je vlegel na divan. Ko so sosedji drugega dne odprli sobo, so našli vse tri osebe mrtve.

Mesto, ki ima 6 županov. Vsled neprestanih preprirov med strankami je mestno zastopstvo v Bratislavi (Požun) sklenilo, da si naj izvoli vsaka teh strank po enega moža, ki bo župan. Tako je torej prišlo, da ima Bratislava, menda edino mesto na svetu, sedaj kar šest županov, ki se v svoji službi vrstijo tako, da vsak teh županov vrši županske posle po dva mesca.

General-razbojnik. Pred dnevi je berlinska policija zasačila pri tatvini človeka, o katerem se je dognalo, da ima na svoji kosmati vesti več drznih tatvin, vlovov in celo razbojništva. Na policiji je pokazal legitimacijo, glasečo se na ime Geza Ber. Po natančnejši preiskavi se dognalo, da je bil ta človek general v Bela Kunovi rdeči armadi. Pred prihodom na Madžarsko, je bil general v ruski sovjetski armadi in se je zval s pravim imenom Hubert König, ruski žid.

Konj, ki zna pisati. V Nemčiji so imeli konja z imenom »Hans«, ki je znal z udarci s kopitom računati. Slava tega nemškega konja pa ni dala mirovati Francozom. Posrečilo se jim je najti zelo bistrega konja, katerega so naučili čitati in pisati. Dali so mu ime »Roubet«. Ta konj je bil tako spreten, da je znal ugasniti svečo, ne da bi se dotaknil sveče.

Šestkratni morilec obsojen na smrt. Pred pariško poroto se je te dni vršila kazenska razprava proti šestkratnemu morilcu Landru, ki je trajala celih 25 dni. Landru je bil obtožen umora šestih žensk, katere je zvalil v svoje stanovanje jih tam zadavil in trupla zažgal v peč. Imel je ljubavne razmere z 283 ženskimi osebami. Razprava, ki je zanimala skoro mesec dni vse svetovno časopisje, je bila zelo zanimiva. K vsakodnevni porotni razpravi je bil velikanski naval. K poroti v Versaillesu je vozil dnevno zjutraj in zvečer poseben Landrujev vlak. Porota je obsodila šestkratnega morilca na smrt. Landru je smrtno obsodbo s posmehom sprejel. Porotniki so zaprosili za njegovo pomiloščenje.

Smrt v valovih jezera. V hotelu Pallanca ob jezera Lago Maggiore je stanovala ruska kneginja Tenovsky. Njenega moža so v Petrogradu ubili boljševiki, na grozen način so ji tudi usmrtili očeta in mater. S svojim detetom je zbežala iz Rusije. Pred dnevi ji je umrl edini otrok. Vsled teh udarcev je postala obupna. Oblekla se je v dragoceno obleko, pisala pismo policiji, da sporoči svoje dragocenosti za dobrodelne namene, nakar je šla k jezera. Ko je bilo jezero najbolj razburkano, je skočila v vodo. Silni valovi so jo kmalu zagrebli.

Smrt v kovčegu. V Heilbronn na Nemškem se je pripetil sledeči, mozev pretresujoči slučaj: V bornem stanovanju je bivala neka obitelj. Mož je bil delavec, njegova žena pa delavka. Imela sta dvoje otrok v starosti 12 in 4 leta. Ko sta zjutraj odšla na delo, sta oba otroka pustila doma brez nadzorstva. V sobici je bil prazen kovčeg, s katerim sta se igrala. Šla sta v kovčeg. Pripetilo se je, da se je pokrov kovčega tako zaprl, da otroka nista mogla iz kovčega. Ko sta zakonska prišla opoldne domov, sta našla po dolgem iskanju oba otroka v kovčegu mrtva, zadušila sta se.

Najdragocenejša ura. Uro Jožef Krist v Augsburgu je izdelal uro, ki je pravi umotvor. Uro je nesel na Dunaj, kjer je bila razstavljena. Na uro je vzel patent. Ves Dunaj je občudoval ta umotvor. Na razstavo je prišlo tudi več Amerikancev. Nek Ameriški milijonar se je v uro tako zagledal, da jo je hotel imeti za vsako ceno. Končno je bila kupčija sklenjena za 25 milijonov avstrijskih kron.

Okradena princesa. Princesa Štefanija Hohenlohe se je na nekem potovanju ustavila v Parizu. Ob priliki kupovanja v neki trgovini ji je izmaknil nek neznan lopov denarnico in nakit. V denarnici je bilo 600.000 francoskih frankov.

Čudna stavka. Voditeljica ženskega komunističnega gibanja v Halle u neka Hedwig Krüger, je bila obsojena radi soudeležbe v prevratnih nakanah na 6 let težke ječe. Tej ženski pa v zaporu nikakor ne ugaja. Na vsak način bi se rada izmuznila. Sedaj je pričela z odklanjanjem hrane. Pri tem je tako oslabila, da bo najbrže v kratkem umrla.

Mrlič rešen — pogrebci pa ponesrečili. Nedavno se je vršil v bližini mesta Chicago pogreb. Sprevod, ki je krenil proti cerkvi, je moral preko železniških tračnic. V istem hipu je pridrdral ekspresni vlak in zdobil 10 ljudi. Vozu z mrličem se ni ničesar zgodilo.

Gospodarstvo.

Kaj nas uči letošnja trgatav?

Letošnja trgatav je vinogradnike vsestransko zadovoljila. Pridelali so izobno kapljico. In tudi v kvantitativnem oziru — kar spočetka ni bilo pričakovati — je bila vinska letina 1. 1921 nad vse pričakovanje dobro. Letošnje vinske mošte so vinogradniki prodali po 19 do 20 K izpod preše. — Samoočebni je razumljivo, da so kupci plačevali mošte sorazmerno po sladkorih stopnjah. V naslednjih tednih so se nakupovalne cene že nekoliko dvignile. Plačevali so novi pridelavci po 21—24 K in za boljše, sortirano blago celo 26—28—30 in še več K. Zaenkrat je vinska trgovina nekoliko zaspala. Vzroki tega mrljiva tičijo v manjkostnem izvozu v inozemstvo, padanju valute in razmeroma večjih potrebah inozemskega konzuma.

Letošnja prvovrstna letina je v marsikaterih vinarskih okoliših vzpodbudila vinogradnike k — rigolanju. Ne naslino se v teh vrsticah baviti z rigolanjem samim, pač pa bi nasvetovali vinogradnikom kolikor mogoče čistih in ne mešanih nasadov. Pomisliti je treba, da, ako hočemo uspešno tekmovali z drugimi vinorodnimi deželami, moramo sloves naših vinskih gridev vzdrževati samo s sortiranimi vini na višini ugleda. V naših vinarskih okoliših snujejo podjetni vinogradniki proizvajalne in vnovčevalne vinarske zadruge. Te zadruge bodo pa samo takrat premagovale konkurenco privatnih mešetarjev in vinskih trgovcev, če bodo zadrugarji postavljali v svoje zadruge kleti prvovrstna in predvsem sortirana vina.

Vinogradniki so se letos lahko že prepričali, da je sortirano blago naše več odjemalcev in tudi višje cene.

nege nesortirana vina. Kaj sledi iz tega? Na vsak način bodo morali v bodoče razmišljati tisti vinogradniki, ki svojega pridelka niso sortirali, o potrebi sortiranja. Priznati moramo, da je sortiranje v mešanih nasadih težje izvedljivo, razen tega pa še združeno z zamudo in nekoliko večjimi stroški za delavske moči.

Napolnjevanje zrelih vin v steklenice je revnemu vinogradniku radi pomanjkanja potrebnih kletarskih potrebščin itd. skoraj nemogoče. S časom si bodo novo osnovane zadruge nabavile steklenice, zamaške, kletarske aparate, precejalnike itd. in v zadruških kletah bodo izkušeni strokovnjaki veliko lažje ravnali z vini nego posamezniki, katerim manjka običajno strokovno znanje. Vinogradniki bodo pa zadrugam ustregli le s sortiranimi vini. Početki vinarskih zadrug, kakor n. pr. „Ljutomerčan“, ki se je nedavno ustanovila v središki okolici, so še sicer skromni, toda imena podjetnih in agilnih ustanoviteljev nam jamčijo, da bo omenjena zadruga s časom še prav dobro uspevala. Dandanes, ko rastejo zahteve konzumentov po sortiranih, stekleničnih vinih in ko vin, zadruge v tem oziru obetajo rešitev tega vprašanja, je bolj kot kdaj prej potrebno, da vinogradniki prihodnjo pomlad ne pozabijo vrednosti sortiranih vin. Kjerkoli je mogoče, povsod upoštevajte praktičen pomen čistih nasadov in na ta način olajšajte sortiranje vin.

Kaj moramo pri rigolanju upoštevati? Vinogradniki so ponekod že pridno pričeli rigolati. Rigolanje v močno zmrzli zemlji ni priporočljivo. Snega naj nikdo ne zagrne v jarkih; najboljšje je, če se, a vrže nazaj, na zrigolane grebene. Istotako se naj skrbno izbere globoko vkoreninjen plevel, osobito korenitje slaka, lapuha osata itd. Korenitja in ostankov starih trsov naj se ne pušča v zemlji: treba ga je vreči na zrigolano ozemlje. To pa radi uničevanja trine uši in plesnivosti korenin. Rigolati je treba najmanj 60 in k večjemu 80 cm globoko. Kulturna, t. j. gornja rodovitna plast mora priti tje, kjer se pozneje razprostirajo vznožne korenine nasajenih trt. Jarki naj bodo široki 1 meter. V močno nagnjenih legah se naj napravi gornjo steno jarka čim višje, ker se le na ta način doseže predvideno debelost zrahljane zemске plasti. V manj nagnjenih legah to ni potrebno. Pri rigolanju v nagnjenih legah je važno, da je dno jarka nagnjeno napram hribu. Na ta način dosežemo nekake stopnjice, ki zabranjujejo plezanje zrahljane plasti. Nikakor pa ne sme ležati zrahljana zemlja na dnu ki poteka vzporedno s padcem zemске površine. V nagnjenih legah naj se z rigolanjem prične na spodnjem koncu zemljišča. S tem si pospešimo in olajšamo delo. Zadnji jarek na gornjem koncu zasujemo z zemljo, ki jo odzvamemo tik za vinogradom ležečemu zemljišču. V slučajih, kjer pa to ni mogoče, pa z zemljo iz prvoga jarka, katero je treba spraviti na gornji del zemljišča. V izmognjenih zemljah, ki si niso odpočile, ali pa, ako jih nismo zboljšali s pomočjo zelenega gnojenja itd. je priporočljiva enkratna gnojitev s fosforovo kislino, katero dajemo v obliki 12—15 met, stotov Tomaževe moke. Ta množina je preračunana na 1 ha. To umetno gnojilo je treba z zrahljano zemljo temeljito pomešati.

Ako sodi tečejo ali premačejo si belijo naši gospodarji glave, kaj naj store; da odpomorejo tej nevolji, posebno če mazanje z lojem nič ne pomaga. V takih slučajih pomore le „kit za sode“, ki si ga vsak vinogradnik, ahko doma naredi na sledeči način: Vzame se 6 delov dobrega loja (6 dkg ali za večjo množino 30 dkg ali 60 dkg) in 1 del (1 dkg ali za večjo množino 5 dkg ali 10 dkg) pristnega, čistega čebelnega voska. To se dene skupaj v primerno posodo in se na ognju razpusti. Tej raztopini se pride ne toliko na drobno, fino sito presejana pepela (ne od premoga) da postane precej gosta. Sedaj deni posodo na hladen prostor in ko se toliko ohladi da zmes lahko zgneteš med rokami, naredi po 10 cm dolge, za palec debele okrogle palčice, katere shranj na suhem, zračnem prostoru. Ker se palčice vtirdijo, se morajo pred uporabo med prsti tako dolgo menceati in gnesti, da zopet postanejo meh-